

drugi narod. Zato smo se pa Slovenci tudi bolj kot za druge angleške vojskovodje za generala Gordona, branitelja Hartuma, posebno zanimali.

Ko so se pred dvema letoma Egipčani uprli zoper svojega kralja-namestnika, kediveja, in ta je prosil Angleže pomoči zoper vodjo upornikov Arabi paša, prihiteli so Angleži s precejšnjo vojsko in pa s svojimi najmočnejšimi vojnimi brodovi pred Aleksandrijo in so to za trgovino med vzhodno Indijo in pa Evropo najvažnije mesto skoraj popolnem razdejali, so potem Arabijevo vojsko premagali, njega samega vjeli in poslali v prognanstvo.

Črnokoži domačini so se prepričali po tem hudem udarcu, da se v onih krajih, do katerih segajo Angleži s svojimi mogočnimi brodovi ne morejo ustavljati Angležem, zato pa so svoje vojskovanje prenesli v nižje na jugu ležeč Sudan, do katerega je evropskim vojskam mogoče le po velikanskih zaprekah in v malih četah pomikati se za sovražnikom, kjer so pa domačini vajeni podnebja in pa s podporo tamošnih sorodnih prebivalcev v stanu, ako imajo pravo vodstvo braniti se pred vsako sovražno vojsko, vedno nadlegovaje jo in kakor hitro je prilika ugodna, jo z naskokom uničiti.

Kmalu po vjetji Arabi paše raznesel se je glas o krivem proroku Mahdi-ju, da zbira razpodene čete Arabijeve in da se mu v boji „zoper tujce nevernike“ pridružuje rod za rod po obširnih deželah na bregovih reke Nil v njenem gorenjem teku.

Angleži poslali so več vojnih oddelkov zoper „krivega preroka“, pa uničeni so bili vsi, ker le v malih četah imeli so se boriti zoper podnebje, zoper bolezn, zoper lakoto in zoper hrabrega lahko premičnega sovražnika. (Konec prih.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 7. febr. (Iz državnega zbora.) Ves minuli teden pečal se je državni zbor s postavo o zboljšanju plače za katoliške duhovnike. Splošna razprava o tem predlogu bila je sicer živahna, toda nasprotja med zborniško desnico in levico niso bila tako ojstra, kakor bi se bilo moglo pričakovati po naravi predloga. — Levičarjem, kateri so sicer navajeni o katoliški duhovščini tako govoriti, da na njej ne pusté ne enega dobrega lasu, so se naenkrat spomnili velicega vpliva duhovščine pri volitvah in ne spominjaje se brezvspešnih prošenj in tožeb duhovščine za čas vladanja levičarske stranke, začeli so desnici očitati, da je celih 5 let potrebovala za pripravo predložene postave in še sedaj je zasluga levičarjev, da ta postava obravnava pred pristojbinsko novelo. Velikonemški učitelj Kraus je sicer uže malo kazal roge in omenjal samo nemške duhovščine, ali Sturm povedal je prav najskrivnejši namen svoje stranke pri sprejemanji te postave, namreč namen, nižjo duhovščino storiti neodvisnejšo od višjih duhovniških oblasti. Na to mu je pač odločno odgovoril župnik Weber z Moravskega rekoč, da se to pravi prigovarjati duhovščini, da prelomi svojo prisego, da zapusti svojo zastavo; da pa bi bilo kaj tacega mogoče pri katoliški duhovščini, navzoči v zbornici ali sploh, zoper to mora oporekati z največjo odločnostjo v lastnem imenu pa tudi v imenu katoliške duhovščine na vsi zemlji. — Predlagali so se marsikateri popravki pri postavi, tako je predlagal izdatno povikšanje kongruje za tako imenovane alpinske dežele, priporočal je Nabergoj povikšanje za tržaško okolico, Rusini povikšanje za zedinjeno pravoslavno duhovščino, Klaič za dalmatinsko duhovščino, pa sprejet je bil edin Klaičev, pa zeló malenkosten predlog.

Silo iznenadjena pa je bila zbornica, ko je minister Conrad v seji (petek) pred obravnavo člana II. izrekel, da bi vlada ne mogla postave predložiti v najvišjo potrditev, ako se predlog ne spremeni tako, da se bremena nove postave ne razdelé na tri leta počenši z letom 1886.

To je bila za večino zbora po vsem nepričakovana novica in to toliko bolj, ker je vlada komaj teden poprej predložila postavo za vrejenje galiških rek, po kateri bi se za ta dela moralo privoliti 15 milijonov v teku prihodnjih 15 let, in pa ker je bilo znano, da ima pristojbinska novela vendar podati toliko in več novih dohodkov, kolikor treba za vso kongruo.

Nevolja na ministra Conrada je bila izrekoma med Slovenci te dni velika, ravno tako tudi med udi Lichtensteinovega kluba, in prav zato, ker je bila ta vladina tirjatev zoper vse poprejšnje dogovore in da bi se naučnemu ministru dala tudi pri tej priliki zaslužena nezaupnica, glasovali so proti predlogu Klaičevem (vstrezajočemu zahtevi vladini) velik del slovenskih poslancev, nekaj se jih je odtegnilo glasovanju, le malo (4) jih je glasovalo za predlog zato, da mogoče ostanejo daljne obravnave. Predlog Klaičev bil je zavržen z 122 proti 136 glasovi, potem pa bil predlog Beerov, da postava veljá počenši s 1. januarijem 1886. leta, sprejet.

Z Dunaja 9. feb. (Glasovanje o kongruji), pri katerem je vlada ostala v manjšini za 14 glasov, daje nasprotnikom sedanje vlade in večine povod, skrivaj si delati nade, da se zborova večina razbije ravno pred sklepom sedanjega zasedanja. Na glas izrekati to nado, si ne upajo več prav, ker so se uže tolikokrat spekli prepričavši se, da se, kar je naravno, lahko pokaže v večini različnosti mnenja gledé tega ali unega manj pomembnega vprašanja; toda vkljub temu noben ud sedanje večine noben trenutek ne pozabi, kje ima svoje prijatelje in zaveznike, kje pa nasprotnike.

Skok, katerega je minister Conrad storil s kongruo v zadnjem trenutku tako, da bi se nova postava imela vpeljati še le v treh letih polagoma, bil je po prepričanju vse večine nepotreben in politično napačen, najbolj napačen pa je bil način, po katerem se je naznanil.

Potreben ni bil za to, ker se ima z novo pristojbinsko postavo vladi podati zadosti denarnih sredstev, da z njimi poravnava vse iz postave o kongruji izvira-joče večje stroške, tedaj je po vsem nerazumljivo, zakaj bi morala ta postava kasneje zadobiti veljavo oziroma se kasneje izpeljati, kakor pa una.

Ta skok ministra Conrada pa je bil tudi politično napačen, ker ga velik del poslancev smatra za pretvezo, s katero vlada kaže, kakor bi hotela vrejenje kongruje sploh zopet odložiti za negotov čas, napačen pa tudi za to, ker bi se vladina imenitna obljuba, dana v prestolnem govoru uže pred skoraj 6 leti, gledé izpolnitve odrinila za daljna tri leta. — Ali tako ravnanje zasluži ravno duhovščina, katera brezplačno opravlja toliko brezplačnega posla za vlado, za šolstvo in za izobraževanje ljudstva sploh, na to si lahko odgovori vsak posebno, ako primeri dohodke duhovnov s plačami učiteljev in najnižjih uradnikov in pa uradnijskih slug.

Najbolj nesrečen pa je bil način, po katerem je vlada oglasila ta svoj skok, prvič po ministru Conradu, za katerega uže tako ne mara nihče, drugič pa v zadnjem trenutku v zbornici, tako da se je večini zborovi komaj moglo sanjati o njem.

Prvi nasledki glasovanja pokazali so se v tem, da je načelnik središčnega kluba knez Alfred Lichtenstein odložil svoj mandat, in le najhujši pritisek kolovodij zborniške desnice in pa predsednika dr. Smolke ga je premogel, svoje naznanilo odpovedbe zopet preklicati. Dalje je odložil predsedništvo v klubu; ali se

bode tudi gledé tega dal pregovoriti, da ga obdrži še ta mali čas sedanjega zasedanja, še ni znano.

Daljna posledica onega glasovanja je ta, da je, dokler osoda postave o kongruji ni znana, tudi osoda pristojbinske postave negotova.

Postopanje slovenskih poslancev pri teh vprašanjih odvisno bo od okoliščin, katere si prizadevajo urediti povoljno, pri katerih pa merodajno odločujejo drugi faktorji.

Iz Gorice 9. feb. (Izv. dop.) Po poslednjem mojem poročilu smo imeli tudi v Gorici mnogo vlažnih, meglenih in tudi nekaj deževnih dni. Snega tu ni bilo ves čas nič, kar se ga je bilo dve jutri prikazalo, je zalagalo toliko, kakor navadna slana. Zdaj se zopet na suho obrača. — Politično društvo „Sloga“, ki je imelo 15. januarija občni zbor, je sklenilo med drugim, da se prične letošnja jesen privatna šola za slovenske deklice v Gorici, ker ravno deklice nimajo nikake prilike, da bi mogle obiskovati slovenske šole v Gorici. Sicer pa se deklice in v velikem številu tudi dečki našega roda po mestnih šolah tujčijo, najbolj italijančijo. — 29. januarija je bil tukaj zbor „katoliškega društva“, katero je po svojih pravilih tudi Slovencem pravično. V odboru sedé zdaj tudi slovenski možje; pri zborovanjih in shodih, ki se bodo odslej mesečno ponavljali, utegne vsakdo govoriti italijanski ali slovenski. Goriški konservativci so bili na svojo lastno škodo poslednjega leta jako mlačni, in na občo škodo se tukaj zdaj širi protiavstrijski duh. Značajnih mož je tukaj premalo med Lahi, oni stare korenine so pa odmrli, in tako bo še le bližnja bodočnost pokazala, ali je v Gorici še kaj avstrijskega patriotizma, ali pa je uže vse pokvarjeno. Slovenci bi radi konservativnim Lahom pomagali, če bodo le poslednji zaresni dovolj tudi v dejanji, a ne samo v besedi. Dejanj pa potrebujemo, kolikor bolj vlada mirno trpi, kar se godi pred njenimi očmi. — Kako hudó je tukaj uže na vse strani, pokazalo se je ravno te dni ob nenavadni priliki. 1. februarija se je tukaj obesil mlad c. kr. davkarski uradnik Höchtel, ki je bil ob enem ud lahonskega društva „Ginnastica“ in iskren podpornik drugih takih goriških društev. Sosebno pa se je pajdašil in nekako kot načelnik vedel med tukajšnjimi lahončiči. Bil je šel le 27 let star, v plačilo mu je hotela sosebno „nerešena“ mladina prirediti velikansk pogreb. Ker pa duhovščina ni mogla udeležiti se, in godbe mestne tudi jim niso naposled privolili, so se pa na stotine zbrali k „civilnemu sprevodu“, prvemu te vrste v Gorici. Ljudstva je bilo obilo prišlo gledat iz radovednosti, ali bo še kaka posebna demonstracija. Pa lahoni so previdni poleg vse predrznosti, in ni se jim pripetilo nič hudega. Na gomili pa je nekdo izmed njih izrečno povdarjal zasluge umrlega, da je kot prvi na straži stal. V Gorici tak jezik dobro umemo. Velika predrznost pa je tudi v tem, da lahonsko glasilo „Corriere“ naravnost graja magistrat, da ni dovolil sprevodu godbe in čez „Travnik“, dasi je poslednji čas prepovedano čez ta trg z mrličmi. Vsi irredentovski tršaški listi so prinesli obširne popise in proslavljenje Höchtelna, to pa je največi dokaz, kako Primorska zori za rešeno kraljestvo na vse strani, potem ko smejo uže c. k. uradniki dosežati slavo „Irredente“. Vsega pa še poročati ni dovoljeno, ker resnica v oči kolje tudi in sosebno primorsko vlado.

Bralno in podporno društvo goriško je zares še edino društvo, s katerim nam je možno biti zapovoljnim. 7. dne t. m. je napravilo Vodniku v spomin lepo slavnost, katere se je udeležilo obilo naroda tudi iz goriške okolice, in je bilo tu zbranih uže kakih 500—600 oseb. Naj bi se pač v dosedanjem razmerji množilo in razvijalo!

Iz Ljubljane. (Slovenski državni poslanci) izročili so svojo šolsko spomenico po deputaciji minuli četrtek tudi ministerskemu predsedniku. Posamezne točke spomenice utemeljevali so skoraj vsi udje deputacije. Razgovor trajal je nad pol ure, nadrobnosti razgovora bile so zanimive. Pri odhodu izrekel je en ud deputacije trdno zaupanje, da ministerski predsednik ne bode odrekel svoje podpore pravičnim zahtevam, ki merijo na to, da se omogoči vspešno izobraževanje slovenske mladine. — Grof Taaffe je deputaciji obljubil spomenico resno pretresavati, se posvetovati s za rešitev teh vprašanj poklicanimi krogi in izid deputaciji naznaniti.

— (Gospod deželni predsednik baron Winkler) je bival zadnje dni po svojih uradnih opravkih na Dunaji. — Poklonil se je pri tej priliki cesarju in več nadvojvodom, izmed teh povabil ga je nadvojvoda Albrecht včeraj na kosilo.

— (Bratje Koslerjevi) sklenili so, kakor je uradno „Laib. Zeitung“ razglasila, po prostovoljnem dogovoru deležnikov, likvidirati svoje ljubljansko pivovarniško podvzetje, to se pravi, prodati ali pustiti to podvzetje, vse dolgove podvzetja pa poplačati.

To je zopet hud udarec za našo deželo, da se tako lepo in nadepolno podvzetje ni obneslo.

Likvidacijo posreduje kranjska hranilnica in namerava neki to podvzetje osnovati na delnice.

— (Ljudski učitelji in poštne hranilnice.) Trgovsko ministerstvo izreklo je gosp. učitelju Majerju na Jesenicah pohvalo, ker si je z vspehom prizadeval učence napeljavati k varčnosti in nakladati denarce, male zasluge in darilca v poštne hranilnice. — Kdor se v mladosti navadi primerno ceniti vrednost denarja in pa varovati se potrate pri malih rečeh, temu tudi v poznejših letih pametna varčnost obrodi obilo dobrega sadu. Zato je poleg druge odgoje lepa naloga ljudskih učiteljev, dejansko napeljevati učence k varčnosti s tem, da napeljavajo mladino k nabiranju prihrankov v poštne hranilnice.

— (Tretji splošni shod avstrijskih poljedelcev) bode letos vsled sklepa njegovega stalnega izvršilnega odbora dne 23. in 24. marca na Dunaji. Navadno so se vdeležili teh shodov zastopniki skoraj vseh kmetijskih družeb in društev.

— (Cesarjevo darilo.) Presvitli cesar je občini Podgora, kočevskega okraja, za popravo tamošnje cerkve iz lastne blagajnice daroval podporo 100 gold.

— († Ivan Zor), c. kr. brzojavni oficijal, še le 54 let star, delaven in neomahljiv narodnjak, kateri je zavolj svojega narodnega prepričanja moral v službi romati od enega konca države iz Bregence v Črnovico, iz Bosne nazaj v Črnovico, umrl je preteklo nedeljo popoldne po dolgem bolehanji.

— († Matej Markič), župnik v Logatcu, umrl je minulo soboto po dolgem bolehanji. Pokojnik rojen je bil leta 1825., in stal zmiraj zvesto za svoj poklic in za svoj narod. Naj v miru počiva!

— († Ant. Možek), posestnik in meščan ljubljanski, umrl je minuli ponedeljek po dolgi bolezni v 85. letu svoje starosti. Pokojnik zapusti veliko premoženje in dva unuka, sinova pred nekaj leti umrlega edinega sina sedaj umrlega Možeka. Pogreb je danes popoldne.

— (Vabilo k svetični besedi), ki jo priredé gojenci knezoškofijskega Alojzijevišča v Ljubljani novemu knezoškofu kranjske dežele, premilostnemu, prevzvišenemu gospodu dr. Jakobu Missia, na čast, v Alojzijevišči četrtek, 12. februarija t. l. Spored: 1. a) „Moj dom“. Zbor. Zložil Anton Nedvéd; b) „An den Sonnenschein“.

Zbor. Zložil Robert Schumann. 2. Pozdrav. Govori VIII. Ivan Oštir. 3. a) „Hymne an die Nacht“. Zbor po „Andante“ in „Sonata appassionata“. Zložil Ludovik van Beethoven; b) „Pobratimija“. Zbor s samospévom (VII. Josip Čerin). Zložil Anton Foerster. 4. „Skriti biser.“ Drama s petjem v dveh dejanjih. — Začetek ob 7. uri zvečer. — Vhod: I. nadstropje, sobina št. 25.

— (Slov. delavsko pevsko društvo „Slavec“) priredi na pustni torek 17. svečana v prostorih čitalnične restavracije „šaljivo-zabavni pevski večer“. — Obseg sporeda je petje, komični prizori in ples. — Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za člane 20 kr., za nečlane 40 kr. — K prav obilni vdeležbi vabi vse p. n. člane, kakor tudi vse prijatelje petja, veselja in zabave ter národnega napredka najuljudneje Odbor.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Cesarjevič Rudolf in njegova soproga Štefanijska sta zopet popolnoma zdrava, sta obiskala razstavo Makartovih slik, v nedeljo večer pa tudi opero.

Dne 12. t. m. pada se cesarjevič na Ogersko, kjer bo z vojvodom Coburškim skupaj šel na medvedji lov, pa vrne se dne 13. zopet nazaj na Dunaj.

Včeraj dopoldne volili so dunajski mestni očetje župana, in kakor je bilo že pred volitvijo gotovo, izvolili so zopet dosedanega župana Uhl-a, ki ni odvetnik, sploh ne pravdoželjen, vendar pa pusti, da večina odborova ravna kakor ji drago.

V državnem zboru pričela se je včeraj obravnava pristojbinske postave, pri kateri je pričakovati obširnih govorov in ugovorov zoper predlog odsekov. — Vlada se je udala privoliti v odpravo marsikatero oestro, ali bo pa državni zbor v svoji večini s tem zadovoljen, zdaj ko po izjavi ministra Conrada postava o kongruji ni taka, da bi jo vlada hotela predložiti v najvišje potrjenje in pa sedaj, ko je negotovo, jeli hoče vlada pomiriti razburjene duhove v krogih zborniške desnice, to se pred glasovanjem o vsaki točki ne dá nikakor presoditi.

Trgovinsko ministerstvo dalo je novemu tramwayskemu društvu privoljenje, napraviti konjsko železnico iz sredine mesta od „Schottenringa“ pa do pod Galenberga in to tako, da sme pred mestnimi mejami počenši voziti s parnico. — Čuje se, da namerava to novo društvo enake črte izpeljati iz srede mesta do vseh dunajskih železniških kolodvorov.

V budgetnem odseku naznanil je oboleli gr. f. H. Clam, da je vsled bolezni prisiljen odložiti glavno poročilo o budgetu. Na njegovo mesto izvoljen je bil dr. Matuš.

Včerajšnja seja državnega zbora sklenjena je bila kmalu po drugi uri, ne da bi se bila sklenila splošna debata. Na levi pričel je govoriti zoper pristojbinsko postavo dr. Keil. Od desnice oglašen dr. Trojan ni bil v zbornici navzoč, ko je prišla vrsta govoriti na-nj, in tako se je moral kasneje iz novega oglasiti in je tudi govoril; dalje govoril je vladni zastopnik. Za kulisami bilo pa je med sejo jako živahno gibanje, in to je brž ko ne tudi vzrok, da je prihodnja seja napovedana še le za petek. — Med tem znajo se razmotati marsikatero, zdaj še ne razvozlano štrene, za nas pomenljive.

Nemška. — Konferenca v afrikanskih kolonijah se nadaljuje. Portugiška, ki si na bregovih reke Congo prilastuje največ pravic, naznanila je po daljnih razpravah, da ne privoli ničesar.

Laška. — Vojska odločena za pomoč Angležem v Rudečem morji se je deloma uže odpeljala, deloma

odrine kmalu. Angleška se je odločila za krepko postopanje v Egiptu in je ob enem tudi Laško izrekoma naprosila, vdeležiti se pri krotitvi Sudanezov; zaradi tega bo laška vlada zahtevala za vojno na Rudečem morji 20 milijonov kredita, ob enem pa razpravlja neki tudi vprašanje posojila 400 milijonov za javna dela v Neapolu in pa za premembo sedanje rente v tridesetstotno. — Kljub velikim bremenom za državne potrebsčine malo kaže, da bi se bil laški kredit uže toliko okrepčal, da bi mogli svoje dolge pritiskati nazaj na tri odstotke.

Francoska. — Iz izhodnjega bojišča dohajajo še zmiraj povoljne novice o napredovanju francoske vojske in o zmagah njenih čez Kitajce. — Poravnave z Angleško zaradi vredenja financ v Egiptu se nadaljuje brez prenehanja in pričakovati je ugodnega vspeha v kljub žalostnih poročil, ki dohajajo od angleške vojske v Sudanu.

Doma pa v Parizu začeli so, kakor vsako leto na spomlad anarhisti in komunisti zopet kazati roge.

Delavcem pohaja mnogokrat potrebnega zaslužka, ker pozimi počivajo marsikatera večja dela, tedaj ni težko v tako velikem mestu najti ljudi, ki so pripravljeni javno kazati, kako slabo se jim godi.

Ker imajo rogovileži anarhistov v Parizu zelo proste roke, zato so hoteli za minuli ponedeljek napraviti velik ljudski shod in demonstracijo na trgu pred opero.

Toda policija bila je v prvi vrsti onim, ki so shod sklicali, v drugi vrsti onim, ki so ljudstvo nagovarjali, shoda se vdeležiti, zmiraj za petami. Mnogo rogoviležev so zaprli, drugim se je pretilo s zaporom, in tako je ponedeljek popoldne na mesto velikega shoda nastalo velikansko preganjanje množice iz ulice do ulice in s trga pred opero v druge ulice. — Vojaki in policaji so odganjali ljudstvo, katerega se je nabiralo toliko, da vozovi niso mogli skozi. Potem so zapirali posameznike, ki niso ubogali, zaprli so ulice in prepovedali dohod na trg pred opero in tako je trajalo preganjanje od 3. ure popoldne do pozne noči. Večjih neredov se ni pripetilo in tako bo sedaj čakati zopet družega za enako rabuko odločenega dneva.

Angleška. — Propad Hartuma in generala Gordona spravi je vso deželo v veliko žalost, katera je toliko večja, ker ravno sedaj ni nihče več pričakoval tako grozovitih novic. — Vse ljudstvo, vsi časniki zahtevajo Gordona rešiti ali smrt njegovo maščevati, naj stane, kar koli. — Vojakom v Indiji dano je uže povelje, nemudoma odriniti v rudeče morje, in generalu Wolseley-u hiteti na pomoč, da bo v stanu izvršiti svojo nalogo.

Zaradi suma vdeležbe pri dinamitnih razstrelbah v parlamentu in v Toweru zatožena sta Cunningham in Burton. Državni pravdnik sklicuje se v zatožbi na to, da sta zatoženca večkrat prišla v London, pa kolikokrat sta bila tam, pripetil se je atentat. Pri Burtonu našli so načrt od parlamenta. Po vsem se sodi, da sta zatoženca zakrivila tudi prejšnje atentate z dinamitom.

Zitna cena

v Ljubljani 4. februarja 1885.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 50 kr. — banaške 7 gold. 30 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 33 kr. — rži 5 gold. 4 kr. — ječmena 4 gold. 55 kr. — prosa 5 gold. 85 kr. — ajde 4 gold. 55 kr. — ovsa 2 gold. 92 kr. — Krompir 3 gold. 3 kr. 100 kilogramov.